

KONSPEKT LEKCJI

Temat lekcji: „Czy to bajka, czy nie bajka?” - analiza wiersza Marii Konopnickiej

Lekcja poświęcona jest Marii Konopnickiej, jej twórczości artystycznej dla klas młodszych na przykładzie baśni „O Krasnoludkach i sierotce Marysi”.

Czas realizacji: **3 x 45 min.**

Wiek i poziom kompetencji językowych uczniów, dla których przygotowany jest konspekt:

Wiek - 7 do 10 (2 – 4 klasy)

Poziom kompetencji językowych: zróżnicowany od A1 do B1

Cele lekcji, umiejętności i sprawności:

Cel główny – uczeń:

- poznaje autorkę - Marię Konopnicką oraz jej utwór;
- rozwija umiejętność interpretacji wiersza;
- rozwija umiejętność czytania w języku polskim;
- rozwija umiejętność słuchania w języku polskim;
- rozwija postawę patriotyczną dzięki literaturze pięknej.

Cele szczegółowe - uczeń:

- słucha ze zrozumieniem fragmentów książki;
- odpowiada na pytania nauczyciela, dotyczące słuchowiska;
- umie opisać miejsca, w których znajdują się krasnoludki używając przyimków; - umieć wymieniać bohaterów baśni;
- czyta wiersz „ Czy to bajka czy nie bajka” i znajduje informacje na temat wyglądu krasnoludków;
- używa przyimków w opisie miejsca pobytu krasnoludków;
- rozwija umiejętności komunikacyjne i współpracy na lekcji.

Metody i techniki stosowane dla osiągnięcia celu lekcji:

wykład, ćwiczenia wdrażające, teksty oryginalne oraz adaptacyjne przygotowane na potrzeby prezentacji materiału gramatycznego, scenki rodzajowe, nagrania, praca manualna, pokaz, dyskusja

Formy nauczania: indywidualna, w parach, zbiorowa

Środki dydaktyczne i materiały:

Portret Marii Konopnickiej, obwoluta pierwszej książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, nagranie z Muzeum w Żarnowcu, wstęp o Marii Konopnickiej, nagranie rozmowy z prawnuczką Marii Konopnickiej, ilustracja z lasem, podobizny krasnoludków, patyczki lub paseczki twardej tektury, duży brystol, klej, nożyczki, czerwony lub zielony papier do stworzenia czapeczek, ozdoby na czapeczki, nagranie z fragmentami książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, kopie ewaluacji, kopie zadań domowych, kopie wiersza

- Materiał leksykalny:

- o Tekst „Czy to bajka czy nie bajka”
- o Archaizmy w wierszu: powiadać, osobliwy, zapiecek, rynka, chyżo, odżegnać się, lichy, ganić

- Materiał gramatyczny:

- o Przyimki
- o Ortografia - pisownia „u”

Sprawności:**Mówienie:**

- Uczeń odpowiada na pytania nauczyciela, używając prawidłowych form gramatycznych.
- Uczeń opisuje wygląd krasnoludków z tekstu oraz prawidłowo stosuje zwroty w dialogu z koleżanką lub kolegą.
- Uczeń potrafi opowiedzieć o krasnoludkach na rysunku używając przyimków: w, na, pod, za.

Słuchanie:

- Uczeń słucha ze zrozumieniem wiersza czytanego przez aktorkę.
- Uczeń rozumie polecenia nauczyciela.
- Uczeń ogląda nagranie z opowieścią prawnuczki - Pani Modrzejewskiej o jej babci - Marii Konopnickiej.
- Uczeń ogląda nagranie z Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu.

Czytanie:

- Uczeń czyta wiersz „Czy to bajka czy nie bajka”.

Pisanie:

- Uczeń pisze zdania z przyimkami.
- Uczeń pisze dyktando z „u”.

Przebieg lekcji**Wstęp o Marii Konopnickiej i praca plastyczna: (45 min.) (Załączniki: 1,2,3,4,5,6)**

- Na początku lekcji nauczyciel tłumaczy dzieciom, że lekcja będzie poświęcona książce „O krasnoludkach i sierotce Marysi” oraz jej autorce. Nauczyciel pokazuje zdjęcie Marii Konopnickiej (załącznik 1), obwolutę pierwszego wydania książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi” (załącznik 2) i tłumaczy dzieciom, że była to polska poetka i patriotka walcząca o prawa do zachowania języka polskiego i kultury w czasach, kiedy język polski był zakazany. Dzieci oglądają nagranie z prawnuczką Marii Konopnickiej (załącznik 3) oraz nagranie z Muzeum z Żarnowca (załącznik 4). Po każdym nagraniu dzieci zadają nauczycielowi pytania dotyczące Marii Konopnickiej. (25 min)
- Następnie każde dziecko wybiera sobie imię krasnoludka występującego w baśni i posługuje się nim na zajęciach: Biedronek/Biedronka, Żagiewka, Pracuś, Mędrek/Mądrusia, Słomiaczek, Koszałek Opałek/Koszalka/Opałka/, Sikorek/Sikorka/, Wesołek/Wesołka, Skrobek/Skrobisia, Podziomek/Poziomka, Błystek/ Błystka. (5 min)
- Krasnoludki przeważnie mają czapeczki, dlatego dzieci wykorzystują czerwony papier, nalepki i tworzą swoje nakrycia głowy. Przez całą lekcję dzieci noszą czapeczki na głowie. (15 min) (Załącznik 5)

- Nauczyciel ma duży karton albo arkusz papieru /do wyboru/, który jest podzielony na trzy części. Nauczyciel zadaje dwa pytania: czego do tej pory nauczyłam się/ nauczyłem się o krasnoludkach? oraz czego by dzieci chciały się dowiedzieć o tych istotach? W trakcie wypowiedzi dzieci nauczyciel zapisuje odpowiedzi na bristolu. (10 min) (Załącznik 6)

Rozwinięcie tematu:

Czytanie i gramatyka: (10 min.) (Załącznik 7)

- Przed przeczytaniem wiersza Marii Konopnickiej (załącznik 7) „ Czy to bajka czy nie bajka” nauczyciel wyjaśnia znaczenie trudnych wyrazów: powiadać, osobliwy, zapiecek, rynka, chyżo, odżegnać się, lichy, ganić. Nauczyciel zwraca uwagę na występowanie przyimków w tekście oraz podaje przykłady. Później rozdaje kopie wiersza, który będzie czytał.

Gramatyka: (15 min.) (Załączniki: 8,9,10)

- W kolejnym ćwiczeniu uczniowie czytają wiersz jeszcze raz i podkreślają występujące tam przyimki. Później nauczyciel tłumaczy, jak wykonać zadanie. Rozdaje rysunki (załącznik 8) i wycięte małe postaci krasnoludków (załącznik 9). Uczniowie nakleją krasnale w wybrane przez siebie miejsca na rysunku (załącznik 10). Dzieci opowiadają sobie w parach, gdzie znajdują się postaci z bajki wprowadzając przyimki.

Słuchowisko: (30 min.) (Załącznik 11)

- Nauczyciel wykorzystuje słuchowisko znajdujące się na Youtubie (załącznik 11) i w trakcie trwania słuchowiska zatrzymuje wideo, aby zadać pytania związane z konkretnym fragmentem.

Prezentacja nagrań o Krasnoludkach i sierotce Marysi

Pytania do części 1 słuchowiska: (4:15 min)

Opis życia sierotki

1. Jak przedstawione jest życie sierotki?

Pytania do części 2 słuchowiska: (4:38 min)

Opis wyglądu Marysi oraz spotkania z matką we śnie

1. Jak wyglądała Marysia?
2. O czym marzyła dziewczynka?
3. Kto przyśnił się głównej bohaterce?
4. Jakie zadania miała do wykonania w domach obcych ludzi?

Pytania do części 3 słuchowiska: (3:02 min)

Spotkanie z królową Tatrą

1. Kogo odwiedziła Marysia w pałacu?
2. O co poprosiła królową Tatrę ?
3. Jak zareagowała królowa na prośbę Marysi?

Pytania do części 4 słuchowiska: (4:00 min)

Opis pałacu króla Błystka

1. W jakiej porze roku schodzą pod ziemię krasnoludki?
2. Jak miał na imię król krasnoludków?
3. Jak wyglądał tron króla?

Mówienie: (5 min.) (Załącznik 12)

- **Praca w parach:** Odegranie scenki spotkania między dwoma krasnoludkami.

Po odsłuchaniu i zadaniu pytań uczniom, nauczyciel rozdaje dzieciom podobizny krasnoludków na patyczkach. Wybiera jednego ucznia i pokazuje, jak przeprowadzić dialog z partnerem. Każdy uczeń wybiera jedną podobiznę krasnala. Dzieci między sobą ustalają, co do siebie powiedzą podczas spotkania krasnoludków. Rozmowa dotyczy spełniania życzeń. Nauczyciel tłumaczy, że krasnoludki mają niezwykle zdolności spełniania marzeń.

Podsumowanie lekcji:

Informacja zwrotna: (15 min.)

- Dzieci zgłaszają się do odegrania scenki. Nauczyciel zapisuje notatki na temat języka używanego przez uczniów. Pod koniec lekcji nauczyciel zadaje ostatnie pytanie z tabelki: czego nowego nauczyły się o krasnoludkach? Uczniowie określają miejsca, w których umieścili krasnoludki na rysunkach używając przyimki.

Ewaluacja: (5 min.) (Załącznik 13)

- Uczniowie wypełniają formularze samooceny. W formularzu dzieci zamalowują buzie: na czerwono, żółto lub zielono. Uczniowie piszą, która część lekcji podobała im się najbardziej i dlaczego.

Zadanie domowe: (2 min.) (Załącznik 14)

- Uczniowie mają napisać zdania z przyimkami opisując miejsca, w których znajduje się kilka krasnoludków. Następnie wykonują rysunki. Uczniowie mają też nauczyć się płynnie czytać wiersz, przepisać tekst z „u” oraz wpisać wyrazy w odpowiednią kolumnę w tabeli.

Załączniki:

Załącznik 1:

Załącznik 2:

Załącznik 3:

Nagranie prawnuczki Marii Konopnickiej:

<https://drive.google.com/file/d/10yOuAt7Lpqhn-Jyqxq6v8zwbe1rMHXQ4/view?usp=sharing>

Załącznik 4:

Wideo z Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu:

<https://muzeumzarnowiec.pl/film/>

Załącznik 5:

Załącznik 6:

Co już wiemy o krasnoludkach?	Czego byśmy chcieli się dowiedzieć o krasnoludkach?	Czego dowiedzieliśmy się o krasnoludkach?

Załącznik 7:

Maria Konopnicka „Czy to bajka czy nie bajka?”

1 Czy to bajka, czy nie bajka,
Myślcie sobie, jak tam chcecie.
A ja przecież wam powiadam:
Krasnoludki są na świecie!

5 Naród wielce osobliwy.
Drobny — niby ziarnka w bani:
Jeśli które z was nie wierzy,
Niech zapyta starej niani.

10 W górach, w jamach, pod kamykiem,
Na zaplecku ^[1] czy w komorze ^[2],
Siedzą sobie Krasnoludki
W byle jakiej mysiej norze.

Pod kominem — czy pod progiem —
Wszędzie ich napotkać można:

15 Czasem który za kucharkę
Poobraca pieczeń z różną...

20 Czasem skwarków porwie z rynki ^[3],
Albo liźnie cukru nieco,
I pozbiera okruszynki,
Co ze stołu w obiad ^[4] lecą.

Czasem w stajni z bicza trzaśnie,
Koniom spląta ^[5] długie grzywy,
Czasem dzieciom prawi baśnie...
Istne cuda! Istne dziwy!

Gdzie chce — wejdzie, co chce — zrobi,
Jak cień chyżo ^[6], jak cień cicho,
Nie odżegnać się ^[7] od niego,
Takie sprytne małe lichy ^[8]!

Zresztą myślcie, jako chcecie,
Czy kto chwali, czy kto gani ^[9],
Krasnoludki są na świecie!
Spytajcie się tylko niani.

Załącznik 8:

Załącznik 9:

Załącznik 10:

Załącznik 11:

Nagranie aktorki Weroniki Humaj czytającej fragmenty książki „O krasnoludkach i sierotce Marysi”
<https://youtu.be/JXttY80SKoY>

Załącznik 12:

Załącznik 13:

Proszę zaznaczyć na zielono, żółto lub czerwono swoje rozumienie lekcji.	Która część lekcji najbardziej Ci się spodobała? Dlaczego?
  	

Załącznik 14:
Zadanie domowe

- a. Proszę napisać w kilku zdaniach, gdzie znajdują się krasnoludki i narysować je na obrazku.
- b. Proszę nauczyć się czytać wiersz „ Czy to bajka czy nie bajka” Marii Konopnickiej.
- c. Proszę przepisać poniższy tekst z „u”. Proszę nauczyć się pisać wyrazy z „u”.

Krasnoludki są wszędzie: tu w domach, tam w lesie lub na biegunie. Pomagają Uli, Mateuszowi czy Zuzi. Znają nuty, czyszczą buty i zjadają gruszki i kapustę. Nie są dla nich trudne żadne pakunki. Warunek? Nie ma problemu! Przyjdą Ci na ratunek. Naprawiają hamulec, wyjmują szpikulec dlatego nikt nie skrytykuje krasnoludków.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- d. Proszę wpisać do tabeli wyrazy z „u” z tekstu powyżej.

wyrazy zakończone na - unek	
wyrazy zakończone na - usta	
wyrazy zakończone na - ujec	
wyrazy zakończone na - un	
wyrazy zakończone na - uty	
wyrazy zakończone na - uszka	
wyrazy zakończone na - uje	

Lekcja przygotowana przez mgr Marię Frycz Zoltek - nauczyciela Szkoły Polonijnej Królowej Jadwigi w miejscowości Burr ridge w stanie Illinois w ramach projekt „Nie damy pogrześć mowy” związanego z Obchodami Roku 2022 jako Roku Marii Konopnickiej.